

Exotische bidsprinkhanen (heel soms) in Nederland

Jinze Noordijk, EIS Kenniscentrum Insecten

Bidsprinkhanen behoren tot de meest 'exotische' soorten onder de insecten. Dat je ze in Nederland kunt tegenkomen, zal niet iedereen zomaar verwachten. De Europese bidsprinkhaan is zich echter aan het vestigen, grotendeels op eigen kracht. Daarnaast is er een aantal andere soorten dat incidenteel versleept wordt, met name met sierplanten, en overal kan opduiken.

Europese bidsprinkhaan

De Europese bidsprinkhaan (*Mantis religiosa*) leeft in een groot deel van zuidelijk Europa en is zich door klimaatopwarming aan het uitbreiden naar het noorden. De zwangere vrouwtjes vliegen op zeer warme avonden in de zomer flinke afstanden. Waarnemingen in Zuid-Engeland suggereren dat deze insecten zelfs het Kanaal overvliegen. In Nederland kunnen Europese bidsprinkhanen midden in warme zomers op allerlei plekken gezien worden al naar gelang waar het dier landt. Daarnaast kan de soort waarschijnlijk ook op onnatuurlijke wijze in ons land terecht komen door mee te liften met vakantiegangers uit Zuid-Europa. Een andere 'onnatuurlijke' introductieroute is met sierplanten, waar een bidsprinkhaan een eipakket op heeft vastgeplakt, uit landen ten zuiden van ons. De eitjes kunnen dan uitkomen in een Nederlandse tuin.

Inmiddels zijn er in de provincie Limburg waarschijnlijk al een of enkele populatie(s) van de Europese bidsprinkhaan aanwezig in natuurgebieden. Waarschijnlijk zijn deze afkomstig van trekkende zwangere vrouwtjes en hebben dus een natuurlijke oorsprong. De komende jaren zal dit spectaculaire insect op steeds meer plekken te vinden zijn!

Geïmporteerde soorten

Op dezelfde onnatuurlijke wijzen zoals hierboven voor de Europese bidsprinkhaan beschreven is, komen ook andere soorten in ons land terecht. *Blepharopsis mendica* en *Empusa fasciata* zijn beide éénmaal gevonden op een plantenteiling. De spectaculaire *Iris oratoria* is tweemaal waargenomen: één keer in een plantenteiling en één keer in een vakantiehuisjespark. *Hierodula tenuidentata* is zes keer waargenomen, steeds in tuinen, waarbij het in één geval ging om een geïmporteerd eipakket, aangezien er vele jonge dieren gezien werden in dezelfde heg.

De vondsten laten zien dat deze spectaculaire insecten zomaar ergens kunnen opduiken na een introductie. Het gaat dan meestal om plekken waar professionele natuuronderzoekers niet zomaar actief zijn en daarmee zijn juist 'citizen scientists' belangrijk om waarnemingen te doen in hun tuin, bij hun lokale plantenverkoper, op binnenlandse vakantieplaatsen, etc. Naar verwachting zullen er nog meer soorten hun weg vinden naar Nederland. In Zuid-Europa, waar veel van onze tuinplanten vandaan komen en veel mensen op vakantie gaan, leven namelijk meer soorten, inclusief enkele invasieve exoten.

Figuur 1. Europese bidsprinkhaan. (Foto: Jinze Noordijk)

Figuur 2. Linksboven *Blepharopsis mendica* (Foto: Bertos Christoph, CC-BY-SA-4.0); rechtsboven *Empusa fasciata* (Foto: Alexey Popov, CC-BY-2.0); linksonder *Iris oratoria* (Foto: Dave van Hattem) rechtsonder *Hierodula tenuidentata*. (Foto: Jinze Noordijk).

Verder lezen

Noordijk, J. & R. Swart, 2021. De Europese bidsprinkhaan *Mantis religiosa* (Mantodea: Mantidae), een zich vestigende soort in Nederland. *Entomologische Berichten* 81(2): 42-45. [Klik hier](#).

Kühnen, J. & J. Noordijk, 2023. Eerste vondst van de Aziatische bidsprinkhaan *Hierodula tenuidentata* in Nederland (Mantodea: Mantidae). *Entomologische Berichten* 83(3): 62-64. [Klik hier](#).

Noordijk, J., 2024. De bidsprinkhaan *Iris oratoria* naar Nederland versleept (Mantodea: Eremiaphilidae). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 63: 31-32. [Klik hier](#).

Raaijmakers, B. & J. Hermans, 2024. De Europese bidsprinkhaan (*Mantis religiosa*) in de Meinweg (Mantodea: Mantidae). Een zuidelijke blijver? *Natuurhistorisch Maandblad* 113(11): 301-308. [Klik hier](#).

